

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

**Lausunto hallinto-oikeudelle koskien valtuuston 15.12.2023 kokouksesta tehtyä valitusta /
Taipola / Diaarinro 76/03.04.04.04.10/2024**

Piia Taipola on jättänyt 20.1.2024 päivätyn valituksen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle. Valitus koskee Pelkosenniemen kunnanvaltuuston koko kokousta 15.12.2023 tai vaihtoehtoisesti joka tapauksessa § 149 ja ehdottomasti § 148. Valituksessa esitetään, että valtuuston kokous on syntynyt virheellisessä järjestyksessä sekä lainvastaisesti ja se on kumottava. Lisäksi valituksessa esitetään, että päätös § 148 saa valittajan henkilökohtaisen saamisen vaaraan, on keinotekoinen järjestely, se tulee kumota.

Pelkosenniemen kunnanhallitus esittää lausuntonaan, että valitus on perusteeton ja näin ollen se tulee hylätä. Perustelut esitetään asiakohdittain seuraavasti:

Valituksen kohde

Valtuuston 15.12.2023 kokouksessa on käsitelty seuraavat asiat:

§ 142 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 143 Pöytäkirjan tarkastajien valinta

§ 144 Asialistan ja kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

§ 145 Kunnanjohtajan ajankohtaiskatsaus

§ 146 Talousarvion 2023 tarkistaminen

§ 147 Pelkosenniemen-Savukosken kiinteistö kuntayhtymän talousarvio 2024

§ 148 Pelkosenniemen kunnan eroaminen Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä

§ 149 Hallintosäännön tarkistaminen

§ 150 Kunnanhallituksen ja -valtuuston kokousaikataulu kevät 2024

§ 151 Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

§ 152 Muut asiat

Kunnanhallitus on päättänyt 18.1.2024 § 21 todeta, että valtuuston 15.12.2023 kokouksen päätökset § 109-117 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä ja päättää panna ne täytäntöön, lukuun ottamatta pykälä, joiden kohdalla mahdollinen valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka valitusviranomaisen kieltää täytäntöönpanon.

Valtuuston päätökset 15.12.2023 § 142, 143, 144, 145, 150, 151 ja 152 koskevat valmistelua tai täytäntöönpanoa, eikä niistä voi valittaa.

Valtuusto on todennut kokouksensa 15.12.2023 lailliseksi ja päätösvaltaiseksi (§ 142).

Selvitys valitusoikeudesta

Valituksessa esitetään, että *”Pelkosenniemen kunnan virkamiehet ja luottamushenkilöt ovat toimineet virheellisesti ja lainvastaisesti, yrittäen tehdä valitukseni asiassa 1613/03.04.04.04.10/2023 hyödyttömäksi.”*

Kunnanhallitus toteaa:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on antanut 13.12.2023 asiassa 1613/03.04.04.04.10/2023 välipäätöksen. Asia koskee Taipolan kunnallisvalitusta, jossa esitään, että *”Kunnanvaltuuston kokouksessa 22.9.2023 tehdyt päätökset on kumottava. Pelkosenniemen kunta on velvoitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut. Valtuuston tekemän päätöksen § 101 täytäntöönpano on kiellettävä. Hallinto-oikeuden on tehtävä asiassa rikosilmoitus.”*

Hallinto-oikeus hylkää päätöksellään 13.12. valittajan hakemuksen, koska valituksenalaisen valtuusto päätöksen täytäntöönpanon kieltämiselle ei asian käsittelyn tässä vaiheessa ole perusteita. Hallinto-oikeus antaa päätöksen kunnallisvalitukseen myöhemmin erikseen. Asian käsittely hallinto-oikeudessa on kesken.

Pelkosenniemen kunta ei ota kantaa Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän päätöksiin, sillä se on kuntalain § 55 mukainen oikeushenkilö, joka voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa.

Johtopäätös:

Valittaja antaa valitusoikeudestaan selostuksen, joka sisältää asiattomia ja perusteettomia syytöksiä kunnan luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita kohtaan.

Vaatus Valituksessa esitetään, että *”kunnanvaltuuston kokous 15.12.2023 on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, sekä lainvastaisesti ja se on kumottava. Kokouksen päätös §148 saattaa henkilökohtaisen saamiseni vaaraan, on keinotekoinen järjestely, se tulee kumota.*

Taipola vaatii, että oikeus määrää Pelkosenniemen kuntaa noudattamaan tietosuojasetusta ja lakeja, julkaistaessaan valituksen kunnanhallituksen sivuilla.

Kunnanjohtajalle ja kunnanhallitukselle on tullut syksyn 2023 aikana ikävä tapa maalittaa, yksityishenkilövalittajaa, jättämällä osoitteet ja puhelinnumerot julkisesti näkyville, sekä pitämällä julkisen tiedotustilaisuuden yhden yksityisvalittajan yhden valituksen johdosta. Yksityishenkilö Timo Tossavaisen kahdessa valituksessa on ollut nyt kaikki tiedot julkisesti näkyvillä, kun taas kahden valittajan, joilla on yhteensä 17? valitusta, osoitetiedot on asianmukaisesti peitetty.

Taipolan oikeudenkäyntikulut asiassa on korvattava täysimääräisesti.”

Kunnanhallitus toteaa:

Kunnanhallitus kiistää jyrkästi, että Pelkosenniemen kunta olisi syyllistynyt maalittamiseen. Maalittamisella tarkoitetaan järjestelmällistä häirintää, jonka tavoitteen on vaientaa uhri ja vaikuttaa hänen yhteiskunnalliseen tai ammatilliseen toimintaansa. Tähän pyritään muun muassa uhkailemalla, häirinnällä, mustamaalaamalla ja levittämällä uhrin yksityisiä tietoja julkisuuteen – pyrkimyksenä on saattaa uhri suuren yleisön silmissä huonoon valoon. (Lähde: Rikosuhripäivystys riku.fi).

Kunnassa on järjestetty tiedotustilaisuus Pelkosenniemen kunnan päätöksenteon ajankohtaistilanteesta ke 8.11.2023 klo 17 – 18 valtuustosalissa. Ajankohta on päätetty tilanteessa, jossa valtuutettujen erohakemuksia oli useita vireillä ja viime aikaiset kunnan päätöksentekoon kohdistuvat kunnallisvalitukset olivat julkisuudessa esillä.

Aiheena tilaisuudessa:

- valtuuston kokoonpano ja toimintakykyisyys
- valtuuston kokouksista tehdyt valitukset
- valtuuston koollekutsuminen ja kokousten laillisuus
- valtuuston päätösten täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta
- valtuuston kokouksesta ja sen päätöksistä annettu hallinto-oikeuden välipäätös (täytäntöönpanokielto)
- valitusten vaikutus kuntastrategian ja valtuuston päätösten täytäntöönpanoon

Pelkosenniemen kunnassa pyritään käsittelemään henkilötietoja lakien ja asetusten mukaisesti. Tietosuoja- ja tietoturvaohjeen päivitys on tehty kunnassa viimeksi 2.3.2023 kh § 75 ja kunnan työntekijät ovat sitoutuneita noudattamaan sitä. Kunnan julkistamisintressiin ei kuulu henkilöiden osoitetietojen tai vastaavien julkaiseminen. Kuntaan ei aikaisemmin ole saapunut huomautusta valituksessa mainitusta virheestä, jossa yleiseen tietoverkkoon on tarpeettomasti jäänyt esille kunnan tiedottamisintressin ulkopuolisia henkilötietoja kuten osoitetieto. Kuitenkin maalittaminen ei tältäkin osin pidä paikkaansa, koska myös mainitun henkilön tietoja on peitetty. Kuitenkin inhimillisen virheen vuoksi osaan julkaistuista asiakirjoista on jäänyt tarpeettomia osoitetietoja. Huomautetuilta osin asia on korjattu ja Pelkosenniemen kunta pahoittelee asiaa.

Johtopäätös:

Kunnassa pyritään huolellisesti noudattamaan julkisuuslakia ja henkilötiedoista annettua lainsäädäntöä. Valituksessa esitetään asiattomia syytöksiä kunnan toimintaa kohtaan. Muilta osin kunnanhallitus antaa selviyksiensä valituksessa esitettyjen asiakohtien mukaisesti.

Kokouksen lainvastaisuus

Valituksessa esitetään, että

- 1. Kunnanvaltuuston kokouksen on valmistellut Pelkosenniemen kunnanhallitus, jossa on kaksi jäsentä, jotka pitää katsoa vaalikelvottomaksi kunnanhallitukseen, siten valmistelu on tapahtunut virheellisesti.*
- 2. Osa kokouksen pykälistä on valmisteltu kunnanhallituksen kokouksessa samana päivänä. Kunnan ”hallintosäännön 97 §:n mukaan kokouksen esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiä mahdollisine liitteineen, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.”*

Kunnanhallitus toteaa:

1. Vaalikelvottomiksi väitettyjen henkilöiden osallistuminen valmisteluun

Esteellisyys on eri asia kuin vaalikelpoisuus. Esteellisyys liittyy yksittäisen asian käsittelyyn viranomaisissa, kun taas vaalikelpoisuudessa on kyse siitä, voidaanko henkilöä ollenkaan valita tiettyyn toimielimeen.

Valittaja viitatessaan Kuntalain 73 §:ään tekee virheellisen tulkinnan mom. 4 osalta (Vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:): ”henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.”

Kunnalla on satoja tehtäviä, joista osa on lakisääteisiä ja osa kunnan itselleen ottamia. Kunta huolehtii alueensa asukkaiden hyvinvoinnista ja alueen elinvoimaisuudesta. Kunnanhallituksessa käsitellään hyvin erilaisia asioita, jotka koskevat koko kunnan aluetta ja kaikkia kunnan tehtäviin liittyviä asioita kuntalaissa ja hallintosäännössä määritellyllä toimivallalla. Kunnassa yrittäjänä tai muussa vastuullisessa tehtävässä toimiminen ei tee henkilöä automaattisesti vaalikelvottomaksi kunnanhallitukseen.

Valtuusto on 19.5.2023 § 38 valinnut Anna-Kaisa Luoma-ahon ja Tero Luoma-ahon kunnanhallitukseen toimikaudelle 1.6.2023 – 31.5.2025, ja kunnanhallitus on 3.8.2023 § 267 päättänyt panna valtuuston päätökset laillisina täytäntöön. Valtuuston 19.5.2023 päätökset ovat saaneet lainvoiman.

Mikäli kunnanhallituksessa käsitellään asioita, joissa kunnanhallituksen jäsenet ovat esteellisiä, päätetään esteellisyydestä tapauskohtaisesti kokouksessa Hallintolain 27 - 28 §:ien ja Kuntalain 97 §:n mukaisesti.

2. Valtuuston kokouksen esityslista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi

Kunnanhallitus on päättänyt ylimääräisen kunnankokouksen pitämisestä kokouksessaan 7.12.2023. Ylimääräinen kokous on pidetty 15.12.2023 klo 10 ennen valtuuston klo 12 alkanutta kokousta.

Kuten valtuuston pykälästä 15.12.2023 § 144 ilmenee, asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi. Kokouksessa ei ole ollut käsittelyssä mitään lisäasioita ja valtuuston päätöksenteko on tapahtunut kunnanhallituksen päätösesitysten pohjalta.

Valituksessa esitetyt väitteet siitä, että valtuuston *kokouksen yksinomainen tarkoitus on kielletty lain kiertäminen ja keinotekoinen järjestely*, ovat tarkoituksenhakuisia ja totuuden vastaisia. Pelkosenniemen kunnanvaltuustossa käsiteltävät asiat ovat kunnan toiminnan kannalta keskeisimpiä, toteutuvat demokraattisessa päätöksenteossa ja pohjautuvat ennen kaikkea kuntalakiin ja hallintosääntöön.

Tässä kohdin valittaja viittaa asiaan dnro1613/03.04.04.10/2023. Kuten kunnanhallitus on aiemminkin kyseiseen asiaan antamassan lausunnossa todennut, Pelkosenniemen kunta ei ota kantaa valituksessa esitettyyn valittajan palvelussuhteen päättymisasiin eikä sen käsittelyyn Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymässä, sillä kunta ei ole siinä osallisena.

Kunnanhallitus toteaa, että valittajalla on tiedossa, että Pelkosenniemen-Savukosken kuntymän purkamissopimus (kvalt 22.9.2023 § 101), johon valituksessa viitataan, on kohdassa 3 Loppuselvitys ja varojen jako todetaan seuraavaa: ”Mikäli Kuntayhtymän purkamisen jälkeen ilmenisi velvoitteita ja vastuuta, joita ei tämän Sopimuksen allekirjoitushetkellä ole ollut Jäsenkuntien tiedossa vastaavat Jäsenkunnat tällaisista vastuista ja velvoitteista kukin peruspääomaosuutensa mukaisessa suhteessa.”

2.1. Pelkosenniemen kunnan eroaminen Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä § 148

Valtuuston päätöksen § 148 perustelutekstistä ilmenee, että ”Pelkosenniemen kunnanhallitus on 7.12.2023 § 452 hyväksynyt talousarvion esitettäväksi valtuustolle. Lisäksi kunnanhallitus päätti, että Pelkosenniemen-Savukosken kiinteistökuntayhtymälle valmistellaan ilmoitusta kuntayhtymästä eroamiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä kiinteistöriskistä johtuen. Perusteluna esitettiin lisäksi, että koska purkusopimuksen täytäntöönpano ei etene, epävarmuus kiinteistökuntayhtymän korjausinvestointiohjelman toteutumattomuudesta kasvattaa kiinteistöriskiä kuntayhtymän ja Pelkosenniemen kunnan kannalta. Valtuusto käsittelee asiaa kokouksessaan 15.12.2023.” Tarkemmin perusteluihin voi tutustua pykälästä.

Valtuuston esityslista on julkaistu 8.12.2023, jolloin §:ssä 148 on ollut päätösesityksen kohdalla ollut kirjaus: *Päätösesitys tuodaan kokoukseen.*

Kunnanhallituksen 15.12.2023 esityslista on julkaistu samana päivänä 8.12. ja se on sisältänyt kunnanjohtajan päätösesityksen kunnanhallitukselle ”Kunnanhallitus esittää valtuustolle, *Pelkosenniemen kunta ilmoittaa eroavansa Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä, koska purkusopimuksen täytäntöönpano ei etene, epävarmuus kiinteistökuntayhtymän korjausinvestointiohjelman toteutumattomuudesta kasvattaa kiinteistöriskiä kuntayhtymän ja Pelkosenniemen kunnan kannalta.*”

Kokouksessa esitettiin päätösesityksenä (kh 15.12.2023 § 480) seuraavaa: ”*Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että Pelkosenniemen kunta ilmoittaa eroavansa Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä, koska purkusopimuksen täytäntöönpano ei etene, epävarmuus kiinteistökuntayhtymän korjausinvestointiohjelman toteutumattomuudesta kasvattaa kiinteistöriskiä kuntayhtymän ja Pelkosenniemen kunnan kannalta.* Lisäksi kunnanhallitus toteaa, että valtuuston 22.9.2023 purkusopimusta koskeva päätös ei ole enää relevantti ja purkusopimus valmistellaan uudelleen valtuustojen päätettäväksi ja että pykälä tarkastetaan kokouksessa.”

Valituksessa esitetty väittäjä siinä, että valtuuston 15.12.2023 kokouksen yksinomainen tarkoitus on kielletty lain kiertäminen ja keinotekoinen järjestely on perusteeton. Asiakohdassa viitataan valittajan toiseen valitukseen hallinto-oikeudessa dnro 1613/03.04.04.10/2023 koskien kuntayhtymän purkamista. Viittaukset siihen, että ”*Savukosken kunnanjohtaja Maijala olisi sopinut Pelkosenniemen kunnanjohtajan kanssa siitä, että Taipolan avustaja Tossavaiselta tarkalleen, mitä purkusopimuksessa täytyy lukea, jotta Taipola voisi vetää purkusopimusta koskevan valituksen pois hallinto-oikeudesta*”, ovat tarkoitushakuisia ja eivätkä vastaa tapahtumain kulkua.

Pelkosenniemen kunnanhallitus on saattanut hallinto-oikeuden tietoon kuntaan saapuneen sähköpostin, josta saa käsityksen, että Timo Tossavainen uhkaa Pelkosenniemen kuntaa etukäteen valitusten tekemisellä, mikäli Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän purkusopimusta koskevassa asiassa ei toimita täsmälleen hänen vaatimustensa mukaisesti Tossavaisen sähköposti 13.12.2023 8:52) Uhkaus koskee valtuuston 15.12.2023 § 14 asiaa Pelkosenniemen kunnan eroaminen Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä: [Dynasty tietopalvelu : Pelkosenniemen kunta \(pelkosenniemi.fi\)](#). (Pelkosenniemen kunnan lausunto 18.1.2023 hallinto-oikeudelle Tossavaisen valitukseen kvalt 23.10.2023, diaarinro 1783/03.04.04.10/2023).

Kunnanhallitus ja valtuusto ovat katsoneet, että on kunnan edun mukaista, että Pelkosenniemen kunta ilmoittaa Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä eroamisesta kalenterivuoden loppuun mennessä kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti. Perustelut on esitetty pykälässä 148.

2.2. Hallintosäännön tarkistaminen § 149

Valtuuston päätös 15.12.2023 § 149 kunnan 1.1.2024 voimaan astuvan hallintosäännön hyväksymisestä pohjautuu kunnanhallituksen 7.12.2023 § 454 päätösesitykseen: *Valtuusto hyväksyy kunnan 1.1.2024 voimaan astuvan hallintosäännön liitteen mukaisena.*

Valtuuston pöytäkirjan on Käsittely-kohtaan kirjattu, että kunnanjohtaja selosti, että hallintosääntöryhmä on kokoontunut vielä 11.12.2023. Pöytäkirjaan on myös merkitty, että kunnanhallitus käsitteli asiaa ylimääräisenä asiana 15.12.2023.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja esitti valtuutettuna valtuuston kokouksessa kunnanhallituksessa 15.12.2023 päätetyt täydennykset hallintosääntöön. Täydennykset koskevat pääasiassa hallintosääntöryhmän 11.12.2023 ehdotuksia. Kunnanhallituksen puheenjohtaja voi käyttää kunnanhallituksen puhevaltaa hallintosäännön mukaisesti tai esittää kokouksessa läsnäolevana valtuutettuna kunnanhallituksen päätöksen. Kunnanvaltuusto hyväksyi kunnan 1.1.2024 voimaan astuvan hallintosäännön liitteen mukaisena kokouksessa esitetyin lisäyksin ja muutoksin.

Kuten valtuuston päätöksestä § 149 ilmenne, on hallintosäännön valmistelu on ollut aikaa vievä prosessi, jossa on otettu huomioon laaja-alaisesti erilaisia muutostarpeita. Kunnanhallituksen 08.06.2023 § 233 asettama hallintosääntöryhmä on työstänyt hallintosääntöä ottaen huomioon valtuuston 30.6.2023 § 68 ja 22.9.2023 § 99 päätökset. Työryhmä on kokoontunut yhteensä 14 kertaa lähikokouksina, ja sovittuna on lisäksi 11.12.2023 kokous, jossa tarkastellaan viranhaltijoiden tehtäväkuvia hallintosääntöesityksen pohjalta.

Pelkosenniemen hallintosääntö, jonka on ollut tarkoitus astua ja on astunut voimaan 1.1.2024, on uudistettu Kuntaliiton hallintosääntömallin mukaisesti. Tämän johdosta kaikki pykälät on käyty läpi ja pykälien järjestys ja numerointi on muuttunut. Hallintosäännön päivityksessä on myös hyödynnetty naapurikuntien ja -kaupunkien hallintosääntöjä, joiden pohjalta mm. joitakin hallinnollisia käytäntöjä kunnassa on kehitetty. Myös luottamushenkilöiden palkkiosääntö osana hallintosääntöä on tarkistettu.

Hallintosäännössä on huomioitu myös mm. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden 20.11.2023 antama päätös, joka koskee rakennuslautakunnan ja rakennustarkastajan tehtäviä ja toimivaltaa. Rakennustarkastajan tehtäviä ja toimivaltaa tarkennetaan lautakunnan delegointipäätöksellä.

Johtopäätös:

Sen lisäksi, että kunnanhallitus on päättänyt 18.1.2024 § 21 todeta, että valtuuston 15.12.2023 kokouksen päätökset § 109-117 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä, toteaa kunnanhallitus johtopäätöksinään valituksen asiakohdittain seuraavaa:

1. Valituksessa esitetty väittämä valmisteluvirheistä, jotka johtuisivat kunnanhallitukseen vaalikelvottomista henkilöistä, on perusteeton.
2. § 148: Valtuuston pöytäkirjasta ilmenee hallintosäännön § 97 edellyttämällä tavalla riittävät ja asianmukaiset perustelut sille, miksi kunnanhallituksen päätösesitys esitettiin vasta valtuuston kokouksessa. Valituksessa esitetty väittämä hallintosäännön vastaisuudesta ja tarkoituksesta kiertää kuntalain § 142 on näin ollen perusteeton. § 149: Valtuuston pöytäkirjasta ilmenee hallintosäännön § 97 edellyttämällä riittävät ja asianmukaiset selostukset käsiteltäville asioille ja perustelut kunnanhallituksen päätösesityksille. Kokouksessa voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja päätöksenteon tueksi. Kokous voi myös vaihtoehtoisesti päättää jättää asian pöydälle tai palauttaa valmisteluun, mikäli toimielimellä ei ole riittävät tiedot asiasta.

Yhteenveto ja oikeudenkäyntikulut

Pelkosenniemen kunnanhallitus esittää yhteenvetonaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle, että valitus on perusteeton ja näin ollen se tulee hylätä.

Kunnanhallitus esittää myös, että se määrää valittajan korvaamaan kunnan oikeudenkäyntikulut täysimääräisenä ja pitämään oikeudenkäyntikulunsa omana vahinkonaan hallintoprosessilain 95 §:n mukaisesti. Perustelut on esitetty edellä olevassa lausunnossa asiakohdittain.

Pelkosenniellä 29.2.2024

Kunnanhallitus